

Zagreb, 6. lipanj 2017.

Poštovane kolegice i kolege,

u nastavku možete pronaći sve informacije vezane za **2. ciklus vanjske procjene kvalitete u 2017. g.** Hrvatskog centra za vrednovanje kvalitete u laboratorijskoj medicini, Hrvatskog društva za medicinsku biokemiju i laboratorijsku medicinu.

MODUL

- I Biokemijske pretrage
- II CRP
- III Laboratorijska hematologija
- IV Laboratorijska koagulacija (PV, INR, APTV, TV, AT III, fibrinogen, D-dimeri)
- V Lijekovi
- VI Analiza mokraće (test traka, mokraćni sediment)
- VII Analiza pH, plinova i ioniziranih elektrolita, glukoze i laktata
- IX HbA1c
- X Izvananalitička faza laboratorijskog rada (**Uzorak citratne plazme**)
- XI Kloridi u znoju - znojni test

DINAMIKA CIKLUSA:

06.06.2017.
do 30.06.2017.
od 20.07.2017.

**DISTRIBUCIJA UZORAKA
UNOS REZULTATA
DOSTUPNI OBRAĐENI REZULTATI**

Informatički koordinatori

Ana Grzunov
Adriana Bokulić
Valentina Vidranski

kontakt: croqalm@gmail.com
uz **obavezan unos šifre laboratorija**

UPUTE ZA PRIPREMU UZORAKA

na mrežnoj stranici u izborniku „Uputstva i obrasci“
(poveznica: <http://croqalm.com>) ili putem mrežne adrese:
<http://croqalm.hdmbml.hr/index.php/hr/uputstva-obraci>

Napomena:

UZORCI za Modul 1 (Biokemijski pretrage), **Modul 3** (Laboratorijska hematologija) i za **Modul 10** (Izvananalitička faza laboratorijskog rada) **potrebno je odrediti odmah po primitku pošiljke.**

UNOS REZULTATA

na mrežnoj stranici u izborniku „Unos rezultata“
(poveznica: <http://croqalm.com>) ili putem mrežne adrese:
<http://croqalm.hdmbml.hr/index.php/hr/prijave-i-unos-rezultata>

Sugeriramo da na vaša računala instalirate certifikat poslužitelja kako ne biste kod spajanja na adresu <http://croqalm.com> imali poruke o nesigurnoj mrežnoj adresi. Poruka ne priječi daljnji rad.

UPUTE ZA PRIPREMU UZORAKA

Obzirom da u sustav nije moguće upisati „0“ kao rezultat,
MOLIMO VAS DA UMJESTO NULE UPIŠETE „999“ (TRI BROJA 9).
Na taj način, prilikom obrade rezultata, sustav će „prepoznati“ nulu.
Šifra „999“ umjesto nule vrijedi za rezultate u svim modulima.

Podsjećamo vas da je potrebno čuvati vlastite originalne zapise s instrumenata i/ili takvi zapisi trebaju biti pohranjeni u LIS-u jer oni mogu biti predmetom stručnog nadzora Hrvatske komore medicinskih biokemičara.

Uzorci za module I, II, III, IV, V, VI, IX i X su humanog porijekla, pa s njima treba postupati kao i sa svakim nepoznatim uzorkom u laboratoriju.

I

BIOKEMIJSKE PRETRAGE

Vrsta uzorka: tekući uzorci seruma humanog porijekla (Weqas); **3 uzorka**

Uzorci su poslani smrznuti i tijekom transporta će se postupno odmrzavati.

Uzorke je potrebno **analizirati neposredno po primitku.**

Priprema: lagano promiješati inverzijom epruvetice 5-6 puta

Čuvanje: 2-8 °C

Pretrage:

1. **Weqas – Serum Scheme**, Pool no: 913 (epruvetica s bijelom naljepnicom):

glukoza, kreatinin, ureja, urati, natrij, kalij, ukupni kalcij, anorganski fosfati, kloridi, željezo, ukupni kapacitet vezanja željeza, nezasićeni kapacitet vezanja željeza, bakar, alanin-aminotransferaza, aspartat-aminotransferaza, gama-glutamilttransferaza, alkalna fosfataza, kreatin-kinaza, laktat-dehidrogenaza, alfa-amilaza, ukupni proteini, albumin, kolinesteraza, ukupni magnezij, laktat, lipaza, eGFR

Za upis rezultata **eGFR-a** koristiti sljedeće podatke:

- a) Rezultat za **kreatinin**
- b) Spol: **ženski**
- c) Datum rođenja: **27.3.1975.**

2. **Weqas – Lipid Scheme**, Pool-712 (epruvetica s plavom naljepnicom):

kolesterol, HDL-kolesterol, LDL-kolesterol, trigliceridi

3. **Weqas – Bilirubin**, Pool 535 (smeđa epruvetica)

ukupni bilirubin, konjugirani bilirubin

Stabilnost:

Weqas – Serum Scheme, Pool no: 913 (epruvetica s bijelom naljepnicom):

2 dana na +4°C, 10 mjeseci na -20°C (osim ALP)

(Većina analita stabilna je bar 7 dana na +4°C. Najmanje stabilni analiti su CK, AST i ALT)

Weqas – Lipid Scheme, Pool-712 (epruvetica s plavom naljepnicom):

2 tjedna na 2-8°C. (Za dugoročno skladištenje čuvati serum na -20°C)

Weqas – Bilirubin, Pool 535 (smeđa epruvetica)

2 tjedna na 2-8°C. (Za dugoročno skladištenje čuvati serum na -20°C)

Napomena za upis rezultata i odabir metoda

Potrebno je upisivati rezultate samo onih analita koji su dobiveni mjerenjem odgovarajućom metodom. Rezultati računskih pretraga (TIBC/UIBC i LDL) neće biti vrednovani u okviru ovog modula.

Imate mogućnost upisa rezultata sa najviše 2 različita uređaja. Ukoliko upisujete rezultate sa više uređaja, zbog praćenja rezultata iz ciklusa u ciklus preporučujemo da svoje analizatore označite rednim brojevima kako bi uvijek upisivali rezultate istim redoslijedom.

II

CRP

Pretraga: C-reaktivni protein (CRP)

Vrsta uzorka: tekući komercijalni kontrolni uzorak humanog porijekla

Čuvanje: 2-8 °C

Priprema: Prije određivanja uzorak lagano promiješati kružnim okretajima nekoliko puta da se osigura homogenost uzorka.

Stabilnost: Uzorak je stabilan 28 dana na 2-8°C ili 7 dana na 15-25°C

III

LABORATORIJSKA HEMATOLOGIJA

Pretrage: Leukociti (Lkc), Eritrociti (Erc), Hemoglobin (Hb), Hematokrit (Htc), Prosječni volumen eritrocita (MCV), Prosječna količina hemoglobina u eritrocitu (MCH), Prosječna koncentracija hemoglobina u eritrocitima (MCHC), Raspodjela eritrocita po volumenu (RDW), Trombociti (Trc), Prosječni volumen trombocita (MPV), parametri DKS (aposlutni broj i udio)(neutrofilni granulociti, limfociti, monociti, eozinofilni granulociti, bazofilni granulociti, MID (monociti, eozinofilni granulociti, bazofilni granulociti), Retikulociti (brojač/mikroskopija) – obavezni su dio programa.

Vrsta uzorka: Puna krv, humanog porijekla, 1x2 mL

Čuvanje: 2-8 °C

Priprema: Neposredno prije određivanja na hematološkom analizatoru **pažljivo i temeljito promiješati inverzijom epruvete 8-10 puta.**

Napomena: **Molimo uzorak analizirati odmah po primitku. UZORAK JE POTREBNO ANALIZIRATI KAO UZORAK BOLESNIKA.**

U „napomenu uz rezultat“ neophodno je upisati i točno vrijeme primitka uzorka.

Podatak o vremenu primitka uzorka **dovoljno je upisati uz rezultat jednog parametra** tj. ne mora se upisivati uz sve parametre.

Imate mogućnost upisa rezultata sa najviše 3 različita uređaja. Ukoliko upisujete rezultate sa više uređaja, zbog praćenja rezultata iz ciklusa u ciklus preporučujemo da svoje analizatore označite rednim brojevima kako bi uvijek upisivali rezultate istim redoslijedom.

IV

LABORATORIJSKA KOAGULACIJA

Pretrage: Protrombinsko vrijeme-udjel (PV-udjel), Protrombinsko vrijeme-INR (PV-INR), Aktivirano parcijalno tromboplastinsko vrijeme (APTV), Aktivirano parcijalno tromboplastinsko vrijeme-omjer (APTV-omjer), Fibrinogen, Antitrombin – aktivnost, D-dimeri.

Vrsta uzorka: Liofilizirani humani uzorak plazme

Čuvanje: 2-8 °C

Priprema: Uzorak liofilizirane plazme otopiti u **1,0 mL destilirane ili deionizirane vode čija je temperatura 15-25 °C**, zatvoriti i ostaviti na sobnoj temperaturi **15-30 min uz povremeno kružno miješanje**. Prije određivanja lagano promiješati uzorak kružnim okretajima nekoliko puta da se osigura homogenost uzorka, uz vizualnu provjeru o potpuno otopljenom liofilizatu. Inverzno, snažno miješanje nije dozvoljeno.

Stabilnost: Otopljen i jednom otvoren uzorak, stabilan je maksimalno 1 dan na 2-8°C. **Pretragu protrombinsko vrijeme - udjel** potrebno je napraviti odmah nakon stabilizacije uzorka.

V

LIJEKOVI

Pretrage: Karbamazepin, Digoksin, Fenobarbiton, Valproati

Vrsta uzorka: liofilizirani kontrolni uzorak životinjskog podrijetla

Čuvanje: 2-8 °C

Priprema: kontrolni uzorak potrebno je otopiti u 5,0 mL destilirane ili deionizirane vode, začepiti, lagano promiješati i ostaviti na sobnoj temperaturi oko 30 minuta uz kontinuirano, lagano miješanje. Snažno miješanje nije dozvoljeno

Stabilnost: Otopljeni uzorak, čvrsto zatvoren, stabilan je 7 dana na 2-8°C. Alikvot koji je zamrznut unutar 30 min od otapanja stabilan je 30 dana na temperaturama $\leq 20^{\circ}\text{C}$. Jednom otopljeni zamrznuti uzorak više nije dopušteno zamrzavati.

VI

ANALIZA MOKRAĆE (TEST TRAKA, MOKRAĆNI SEDIMENT)

Pretrage:

Test traka: glukoza, ketoni, relativna volumna masa (specifična težina), bilirubin, urobilinogen, eritrociti /hemoglobin, pH, proteini (test traka), nitriti, leukociti/leukocitna esteraza, boja, izgled.

Sediment mokraće: leukociti, eritrociti, kristali, cilindri, bakterije.

Vrsta uzorka: tekući komercijalni kontrolni uzorak mokraće humanog porijekla, 11 mL

Čuvanje: 2-8 °C

Priprema: Uzorak je spreman za analizu kada postigne sobnu temperaturu (18-25°C) uz povremeno inverzno miješanje zbog homogenizacije uzorka.

Stabilnost: 30 dana na 2-8 °C

Napomena: Kod upisa rezultata obratite pozornost na vrstu test trake koju koristite te unesite točan naziv za svaki parametar. Ukoliko vaša test traka nije ponuđena u izborniku zatražite od informatičkog koordinatora da je uvede u izbornik.

Kod upisa rezultata sedimenta mokraće vrstu kristala i cilindara molimo upišite u "napomenu uz rezultat".

VII

ANALIZA pH, PLINOVA, IONIZIRANIH ELEKTROLITA, GLUKOZE I LAKTATA

Pretrage: Parcijalni tlak kisika (pO₂), Parcijalni tlak ugljičnog dioksida (pCO₂), pH, Ionizirani kalcij, ionizirani kalij, Ionizirani natrij, Ionizirani kloridi, glukoza, laktati

Vrsta uzorka: puferirana obojena vodena otopina

Čuvanje: **sobna temperatura**

Priprema: **Prema deklaraciji, temperatura uzorka za određivanje je 20-23 °C** i predstavlja važan prijeanalitički faktor za pCO₂ i pO₂. Ukoliko je uzorak prije mjerenja čuvan u hladnjaku, proizvođač preporučuje **čuvanje uzorka prije mjerenja najmanje 8 sati na sobnoj temperaturi**. Prije određivanja potrebno je uzorak **promiješati laganim, inverznim**

okretanjem ampule 15-20 puta da bi se izjednačile koncentracije plinova u vodenoj fazi. Pri tome, eventualno nastale mjehuriće potrebno je ukloniti tapkanjem po ampuli prije otvaranja ampule i samog mjerenja. Uzorak za pH i plinove u krvi mora se analizirati odmah nakon otvaranja ampule, odnosno unutar 60 minuta ako se koristi samo za određivanje ioniziranih elektrolita, glukoze i laktata.

Kontrolni uzorak je puferirana obojena vodena otopina, te analizu obvezno provesti sukladno uputama proizvođača analizatora za analizu kontrolnog materijala.

Molimo Vas da u „Korisničke napomene“ uz rezultat upišete seriju i tip Vašeg uređaja, kako bi se prema rezultatima i po potrebi formirale zasebne ogledne grupe (dovoljno je upisati tip uređaja samo kod jednog rezultata).

Napomena:

Dosadašnji Modul 7 i Modul 7A u VKK-2017 su objedinjeni u jedan modul – Modul 7. Potrebno je upisati rezultate svih pretraga koje određujete, a imate mogućnost upisa rezultata sa najviše 5 različitih uređaja. Ukoliko upisujete rezultate sa više uređaja, zbog praćenja rezultata iz ciklusa u ciklus preporučujemo da svoje analizatore označite rednim brojevima kako bi uvijek upisivali rezultate istim redoslijedom.

IX	HbA1c
----	-------

Pretraga: Hemoglobin A1c

Vrsta uzorka: Liofilizirani uzorak humanog porijekla

Čuvanje: 2-8 °C

Priprema: Liofilizirani uzorak otopiti u 0,5 mL destilirane ili deionizirane vode, začepiti te ostaviti na sobnoj temperaturi 5-10 minuta. Prije uzorkovanja promiješati uzorak kružnim i laganim inverznim okretajima sve dok se liofilizat u potpunosti ne homogenizira.

S otopljenim kontrolnim uzorkom potrebno je postupati kao i s rutinskim uzorcima pune krvi, a prema preporukama proizvođača reagensa.

Stabilnost: Uzorak je stabilan na 2-8°C do isteka roka trajanja. Otopljeni uzorak stabilan je 7 dana na 2-8°C.

X	IZVANANALITIČKA FAZA LABORATORIJSKOG RADA
---	---

Molimo Vas da po primitku uzorka (pool citratne plazme) s oznakom Modul 10, zavedete isti u LIS sustav pod imenom: „Šifra vašeg laboratorija_Modul 10, VKK-2017-2“, a potom odmah nakon homogeniziranja uzorka laganim inverznim miješanjem, odredite protrombinsko vrijeme – PV.

Unos rezultata:

Nakon izmjerenog protrombinskog vremena (PV) i vizualnog/automatiziranog određivanja stupnja hemolize, ikterije, lipemije potrebno je odlučiti o izdavanju dobivene vrijednosti (izbornik: izdajem izmjerenu - nekorigiranu vrijednost, izdajem korigiranu vrijednost ili ne izdajem nalaz PV-a). Odluka o izboru temelji se na dobivenim vrijednostima i HIL-a (automatizirano na analizatoru ili vizualno).

Ukoliko ste odlučili izdati izmjerenu ili korigiranu vrijednost PV, izaberite na izborniku „izdajem izmjerenu vrijednost“ ili „izdajem korigiranu vrijednost“, a vrijednost koju izdajete upišite u „korisničku napomenu“ (uz rezultate).

U rubriku „korisničke napomene“, a uz vrijednost PV-a možete upisati i vaše komentare.

Vaš završni nalaz (rezultat sa svim pripadajućim napomenama koje uobičajeno koristite u postupku sa uzorkom plazme čiji izgled potencijalno može utjecati na rezultat tražene pretrage) pod imenom „Šifra vašeg laboratorija_Modul 10 VKK-2017-2“ ispišite i pošaljite faksom na broj: Fax: +385 1 48 28 133 ili u pdf. formatu pošaljite na mail adresu croqalm@gmail.com.

Ovaj modul je edukativnog karaktera. Rezultati će biti skupno prikazani i ne ulaze u završno izvješće ocjene prolaznosti laboratorija.

Pretraga: Kloridi u znoju - određivanje koncentracije klorida u znoju

Vrsta uzorka: otopina NaCl („home-made“ kontrolni materijal)

Čuvanje: 2-8°C

Priprema: Uzorak je spreman za analizu kada postigne **sobnu temperaturu (18-25°C) uz povremeno inverzno miješanje** zbog postizanja homogenosti uzorka. Na predhodno odvagani filter papir (gazu) otpipetirati 100 µl uzorka te dalje postupati kao i s uzorcima pacijenata.

Stabilnost: Uzorak je stabilan 3 mjeseca na 2-8°C.

Napomena: Uzorak je namjenjen određivanju merkurimetrijskom titracijskom metodom.

*S poštovanjem,
CROQALM Tim*